

**UNIVERSITATEA
„VASILE ALECSANDRI” DIN BACĂU**

**REGULAMENT DE ORGANIZARE A
EXAMENELOR DE FINALIZARE A
PROGRAMELOR DE STUDII UNIVERSITARE ȘI
POSTUNIVERSITARE
ȘI A ALTOR PROGRAME
2023-2024**

COD: R-05-13

REGULAMENT

***PREZENTA DOCUMENTAȚIE ESTE PROPRIETATEA UNIVERSITĂȚII „Vasile Alecsandri” DIN BACĂU.
MODIFICAREA, MULTIPLICAREA SAU DIFUZAREA ACESTEIA FĂRĂ APROBAREA SCRISĂ A EMITENTULUI
ESTE INTERZISĂ, CONFORM LEGII 8/1996.***

- Document controlat -

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	1/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

CADRUL LEGAL

- Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, art. 28, 30, art. 32 alin. (2), art. 33, 36, 38, 40, 43, 44, 45, 48, art. 81 alin. (4), art. 90, 91, art. 128, alin (24) și ale art. 188;
- Hotărârea de Guvern nr. 404/2006 privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de masterat;
- Legea nr. 60/2000 privind dreptul absolvenților învățământului superior particular de a susține examenul de finalizare a studiilor la instituții de învățământ superior de stat acreditate;
- Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată cu modificările și completările ulterioare, art. 76;
- Ordinul ministrului educației naționale nr. 4156/27.04.2020 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind regimul actelor de studii și al documentelor universitare în sistemul de învățământ superior;
- Ordinul ME nr. 3691/01.02.2024 privind aprobarea Metodologia-cadru de organizare și desfășurare a examenului de absolvire, licență/diploma și disertație;
- Ordinul MECTS nr. 3952/03.05.2012 pentru reglementarea unor măsuri privind finalizarea studiilor în învățământul superior pentru situațiile prevăzute la art. 361, alin. (4) și (5) din Legea educației naționale nr. 1/2011.

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Art.1 (1) Examenele de finalizare a programelor de studii în învățământul superior, universitar și postuniversitar, a programelor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă, a programelor de conversie profesională, perfecționare, formare continuă, formare psihopedagogică și altor programe de studii organizate de Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău și anume examenul de absolvire, examenul de licență, examenul de diplomă, examenul de selecție, examenul de disertație, examenul de certificare - denumite, în continuare, **examene de finalizare**, se organizează și se desfășoară potrivit metodologiei-cadru stabilită prin OME 3691/2024 și prezentului regulament.

(2) Examenele de finalizare a studiilor universitare se pot organiza în trei sesiuni: de vară (iunie-iulie 2024), de toamnă (septembrie 2024) și de iarnă (februarie 2025), în intervalele stabilite de Senatul universitar, conform structurii didactice aprobate anual de Senatul universitar.

(3) Pentru programele de studii postuniversitare de scurtă durată (specializare, perfecționare), precum și pentru alte forme de programe de formare continuă/specializare, examenul de finalizare se desfășoară conform perioadelor prevăzute în planurile de învățământ respective, dar nu mai mult de două sesiuni.

(4) Prevederile prezentului regulament se aplică în mod similar și pentru învățământul superior dual, învățământul universitar organizat în baza Legii nr. 288/2004, privind organizarea studiilor universitare, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13					
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	2/15				
		Data	19.03.2024				
		Ediție/Revizie	14 /	<u>0</u>	1	2	3

Art.2 (1) UBc organizează examene de selecție, în condițiile OMECTS 3952/03.05.2012.

(2) UBc organizează, la cerere, după caz, examen de absolvire, examen de licență sau examen de diplomă, pentru absolvenții programelor de studii universitare proprii sau ai altor instituții de învățământ superior de stat sau particulare, la:

- a) programe de studii universitare de scurtă durată;
- b) programe de studii universitare de licență/specializări acreditate în condițiile legii;
- c) programe de studii universitare de licență/specializări autorizate să funcționeze provizoriu, pentru care are, în același domeniu de licență, programe de studii universitare de licență/specializări acreditate.

(3) UBc organizează, la cerere, examen de disertație la finalizarea programelor universitare și postuniversitare de master/studii aprofundate, la specializările pentru care are aprobare de funcționare de la Ministerului Educației, pentru absolvenții proprii, precum și pentru absolvenții unei instituții de învățământ superior acreditate, dacă programul de studii de master urmat are aceeași denumire și este organizat în același domeniu de studiu, cu aprobarea senatelor universitare ale celor două instituții de învățământ superior, după avizul favorabil al consiliilor de administrație.

(4) UBc organizează, la cerere, examen de absolvire, la finalizarea programelor de studii postuniversitare de specializare și programelor de conversie profesională a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar (OMECTS 6194/13.11.2012), numai pentru absolvenții proprii.

(5) UBc organizează, la cerere, examen de certificare a competențelor profesionale asimilate, la finalizarea programelor de formare și dezvoltare profesională continuă de până la un an (maximum 60 de credite) și de peste un an (mai mult de 60 de credite).

(6) UBc organizează, la cerere, examen de absolvire, la finalizarea programului de studii „Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini”.

(7) UBc organizează, la cerere, evaluarea finală pentru programele de formare continuă a personalului din învățământul preuniversitar (conform OMECTS 5564/07.10.2011), numai pentru absolvenții proprii.

(8) Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău organizează examen de absolvire, la finalizarea programelor de studii de formare psihopedagogică din cadrul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD), în regim universitar sau postuniversitar, numai pentru absolvenții proprii.

Art.3 (1) Programele de studii universitare de licență, organizate în baza legii nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare, cu modificările și completările ulterioare, se finalizează cu examen de licență sau examen de diplomă (pentru învățământul universitar de licență din domeniul științelor ingineresti), denumit în continuare examen de licență/ diplomă, conform prevederilor art. 36 alin (1) lit. b din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Programele de studii universitare, organizate în baza Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare se finalizează:

- cu examen de licență/diplomă, pentru studiile în învățământul universitar de lungă durată (4-6 ani la cursurile de zi);
- cu examen de absolvire, pentru studiile în învățământul universitar de scurtă durată (3 ani la cursurile de zi).

(3) Programele de studii universitare de master se încheie cu examen de disertație.

(4) Programele de studii postuniversitare aprofundate și de master se încheie cu examen de disertație.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13				
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	3/15			
		Data	19.03.2024			
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5			

(5) Programele de studii postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă se finalizează cu examen de certificare a competențelor profesionale, asimilate de cursanți pe parcursul programului. Examenul trebuie să verifice capacitatea de a aplica practic competențele dobândite în cadrul programului. Examenul de certificare a competențelor profesionale, pentru programele de studii postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă, avizate să se desfășoare în UBc, poate fi susținut numai de absolvenții proprii și numai în cadrul Universității.

(6) Programele de conversie profesională a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar se încheie cu examen de absolvire. Examenul se susține numai la instituția de învățământ superior absolvită.

(7) În situația în care într-un domeniu de licență există numai programe de studii universitare de licență autorizate să funcționeze provizoriu, absolvenții acestor programe susțin examenul de licență/diplomă la instituții de învățământ superior acreditate, care au programe de studii universitare de licență acreditate similare, stabilite de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior.

CAPITOLUL II

METODOLOGIA DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A EXAMENELOR DE FINALIZARE PENTRU PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE DE LICENȚĂ (LEGEA 288/2004, Legea 1/2011 și Legea 199/2023)

Art.4 Pot susține, după caz, examen de absolvire, de licență sau de diplomă la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău:

- a)** absolvenții proprii ai programelor de studii acreditate și ai programelor de studii autorizate din domenii în care funcționează cel puțin un alt program de studii acreditat;
- b)** absolvenții de învățământ superior ai unor programe de studii acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu de la alte universități de stat sau particulare din țară (inclusiv pentru absolvenții care au început studiile la programe de studii neautorizate, dar care sunt autorizate să funcționeze provizoriu sau acreditate la data susținerii examenului de finalizare a studiilor, și inclusiv pentru absolvenții programelor de studii autorizate sau acreditate care au intrat în lichidare/lichidate prin decizia ARACIS);
- c)** absolvenții programelor de studii autorizate provizoriu sau acreditate din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate/autorizate să funcționeze provizoriu intrate în lichidare sau lichidate, care nu au susținut sau nu au promovat examenele de finalizare a studiilor, pot susține examenul de licență/diplomă la instituții de învățământ superior acreditate care au aceste programe de studii universitare de licență/specializări acreditate.
- d)** absolvenții de învățământ superior particular care au promovat examenul de selecție la UBc cu promoțiile anterioare.

Art.5 (1) Pentru toate programele de studii universitare de licență, pentru care UBc are dreptul de a organiza examen de finalizare, acesta se desfășoară în cadrul Universității, în condițiile prezentului regulament.

(2) Pentru situații deosebite, temeinic motivate, UBc poate desfășura susținerea examenelor de licență la instituțiile de învățământ superior de unde provin candidații, în baza unui protocol încheiat între cele două instituții de învățământ superior, numai cu aprobarea Ministerului Educației, precum și conform prevederilor acordurilor interinstituționale, în cazul programelor de studii universitare integrate.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	4/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

(3) Examenele de finalizare la programele de studii universitare de licență, pentru care Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău nu are drept de organizare, se desfășoară în cadrul altei instituții organizatoare, în condițiile acesteia, cu încheierea unui protocol în acest sens, aprobat de Senatele universitare și avizate de Consiliile de administrație ale celor două instituții de învățământ superior. Pentru programele de studii universitare de licență, autorizate să funcționeze provizoriu dintr-un domeniu de licență unde există numai programe de studii autorizate provizoriu, protocolul se încheie cu instituția de învățământ superior stabilită de ARACIS.

Art.6 (1) De regulă, absolvenții programelor de studii universitare de licență, pentru care Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău are dreptul de a organiza examen, se înscriu și susțin, după caz, examenul de absolvire, de licență sau de diplomă în cadrul Universității.

(2) În situații deosebite, la cerere, absolvenții programelor de studii, pentru care Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău are dreptul de a organiza examen, se pot înscrie și pot susține, după caz, examenul de absolvire/de licență sau de diplomă, la o altă instituție organizatoare, cu aprobarea Senatelor universitare și avizul Consiliilor de administrație ale celor două instituții, în condițiile stabilite de Senatul universitar al instituției organizatoare.

(3) În situații deosebite, la cerere, absolvenții altor instituții pentru care Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău are dreptul de a organiza examen, se pot înscrie și pot susține, după caz, examenul de absolvire/de licență sau de diplomă, la UBc, cu aprobarea Senatelor universitare și avizul Consiliilor de administrație ale celor două instituții, în condițiile stabilite de Senatul universitar al instituției organizatoare.

(4) Înscrierea absolvenților pentru un examen se efectuează cu cel puțin 10 zile înainte de începerea probelor, la instituția organizatoare, fie de către instituția de învățământ superior în care au urmat studiile, **în baza protocolului dintre aceste instituții**, fie individual, și cu respectarea strictă a prevederilor legale. Actele și condițiile de înscriere sunt prezentate în **Anexa 2**. Modalitatea de plată a taxei de susținere a examenului de finalizare a studiilor se va menționa în protocol.

Art.7 La înscriere, candidații la examenul de licență/diplomă trebuie să facă dovada scrisă a competențelor de comunicare într-o limbă de circulație internațională, după cum urmează:

- a)** pentru absolvenții proprii, departamentul de specialitate din UBc, va emite, pentru fiecare program de studii, listele cu candidații și competențele în domeniu;
- b)** absolvenții altor universități, care se înscriu pentru susținerea examenului de finalizare studii la UBc, trebuie să prezinte un certificat care să ateste competențele lingvistice;
- c)** absolvenților UBc, care se înscriu pentru susținerea examenului de finalizare studii la alte universități, li se eliberează un certificat prin care se atestă competențele lingvistice;
- d)** pentru alte certificate recunoscute de alte instituții în afara universităților, prezentate de absolvenți, vor fi recunoscute de departamentul de specialitate din UBc.

Art. 8 (1) Examenul de absolvire/licență/diplomă constă fiecare din câte 2 probe, și anume:

- a) Proba 1** - Evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate;
- b) Proba 2** - Prezentarea și susținerea lucrării de absolvire/proiectului de absolvire/lucrării de licență/proiectului de diplomă. Prezentarea și susținerea lucrării de licență/proiectului de absolvire sunt publice.

(2) Tematica și bibliografia se publică pe pagina web a fiecărei facultăți.

(3) Probele menționate la alin. (1) se desfășoară în prezența, în același loc și în același moment a comisiei/comisiilor de examen specifice fiecărei probe și a examenatului.

(4) Modul de organizare a probelor se va stabili de către consiliul fiecărei facultăți.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13				
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	5/15			
		Data	19.03.2024			
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5			

Art.9 (1) Proba de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate (proba 1) poate fi susținută: scris, oral sau ca probă practică, în funcție de specific. Modalitatea de susținere a probei 1 se stabilește de către departamente, cu avizul Consiliului facultății și cu aprobarea Senatului universitar al UBc (*Anexa I*).

(2) Lucrările scrise se notează pe bază de bareme și notele se trec în borderouri de corectare, apoi pe teze, care se semnează de corectori și de către președintele comisiei.

(3) Notele la probele orale de examen sunt numere întregi de la 1 la 10. Președintele și secretarul comisiei nu acordă note.

(4) La fiecare probă, examinarea se încheie prin acordarea unei note; nota de promovare trebuie să fie cel puțin 5,00.

(5) Media probei/probelor, calculată ca medie aritmetică a notelor acordate exclusiv de membrii comisiei de examen, se determină cu două zecimale, fără rotunjire.

Art.10 (1) Scopul lucrării de absolvire, a lucrării de licență sau a proiectului de diplomă este acela de a permite evaluarea capacității absolventului privind aplicarea în practică a cunoștințelor dobândite și rezolvarea, în mod optim, a problemelor specifice domeniului programului de studii, precum și aprecierea nivelului competențelor generale și specifice, formate pe parcursul școlarizării.

(2) Lucrările vor avea un caracter preponderent practic, bazat pe rezultatele studiilor teoretice sau experimentale proprii sau din literatura de specialitate, cele mai noi în domeniu.

(3) Lucrările vor fi obligatoriu însoțite de un raport de similitudini realizat cu un soft acreditat de ME. Rapoartele de similitudini se includ în dosarele de examen.

(4) Procentul maxim de similitudine se stabilește de către fiecare facultate, pe domenii fundamentale de studii și se precizează în Ghidul metodologic propriu privind elaborarea/redactarea lucrărilor de finalizare studii.

(5) Se interzice comercializarea de lucrări științifice în vederea facilitării falsificării de către cumpărător a calității de autor al unei lucrări de licență/diplomă. Candidatul, care se face vinovat de această fraudă, este eliminat din examen.

(6) Autorii lucrărilor răspund pentru asigurarea originalității conținutului acestora. Îndrumătorii lucrărilor de finalizare a studiilor, de la toate ciclurile de studii, au obligația de diligență în ceea ce privește verificarea conformității lucrărilor științifice în raport cu cerințele specifice unei creații originale.

(7) Notele la proba 2 se acordă de către comisie, după susținerea lucrării/proiectului în plenum comisiei. Aprecierea (nota) din referatul conducătorului științific *are caracter orientativ*. Fiecare membru al comisiei propune o notă de la 1 la 10, care reflectă atât conținutul lucrării, cât și modul de prezentare. Nota finală este media aritmetică a notelor propuse, cu două zecimale, fără rotunjire. Președintele și secretarul comisiei nu propun note.

(8) În cazul în care un candidat nu a promovat susținerea lucrării/proiectului, comisia hotărăște, pe loc, dacă respectivul candidat își menține sau schimbă tema și menționează acest lucru în catalogul probei.

(9) În cazul apariției unei situații speciale, la nivel național sau local, reglementată conform legislației în vigoare se va elabora un ghid specific de organizare online a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe.

Art.11 (1) **Media de promovare a examenului** de licență/diplomă trebuie să fie cel puțin 6,00 și se determină cu două zecimale, fără rotunjire. Un examen promovat nu se poate repeta, pentru mărire de notă.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	6/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

- (2) Probele unui examen de licență/diplomă nu sunt eliminatorii.
- (3) Deliberarea comisiilor, cu privire la stabilirea rezultatelor examenului de licență/diplomă, nu este publică.
- (4) Luarea deciziilor în cadrul comisiei este mediată de președintele comisiei.
- (5) Pentru un examen nepromovat, la repetarea acestuia, recunoașterea probelor promovate în sesiunile anterioare este de competența Consiliilor facultăților organizatoare, la cererea candidatului. Taxa de repetare a examenului se achită integral, indiferent de recunoașterea probelor.

CAPITOLUL III

METODOLOGIA DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A EXAMENELOR DE FINALIZARE PENTRU PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE DE SCURTĂ ȘI LUNGĂ DURATĂ (LEGEA NR. 28/1978 ȘI LEGEA 84/1995, CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE)

Art.12 UBc organizează examen de finalizare pentru absolvenții pe Legea nr. 28/1978 și pe Legea nr. 84/1995, numai pentru absolvenții proprii ai programelor pentru care există corespondent cu programele de studii universitare de licență pe Legea 288/2004, Legea 1/2011 și pe Legea 199/2023 și pentru care are dreptul de a organiza examen de finalizare a studiilor.

Art.13 Absolvenții altor universități, la programele pentru care UBc poate organiza examen de finalizare pentru absolvenții proprii și care, la data absolvirii, erau acreditate la universitățile de la care provin, se vor putea înscrie și participa la examenele de finalizare cu aprobarea senatelor universitare ale celor două instituții, cu avizul consiliilor de administrație.

Art.14 Examenele se vor desfășura în condițiile prezentului regulament, pentru fiecare ciclu de studii, cu tematica studiată la UBc actualizată.

Art.15 Pentru susținerea examenului de absolvire/licență/diplomă este necesară depunerea unei cereri la secretariatul Rectoratului, cu cel puțin șase luni înaintea examenului de finalizare

Art.16 Înscrierea tuturor acestor absolvenți la examenul de finalizare, absolvenți proprii sau de la alte universități, se poate face cu condiția ca avizul/aprobarea de susținere a examenului de finalizare să fie acordat/ă cu cel puțin 3 luni înainte de perioada planificată pentru susținerea examenului de finalizare, perioadă necesară pentru pregătirea organizării examenului de finalizare.

Art.17 În cazul absolvenților programelor de studii ale UBc care nu mai au corespondent (un program similar) acreditat în UBc, înscrierea se poate face cu condiția avizelor/aprobărilor ARACIS și Ministerului Educației, emise cu cel puțin 3 luni înainte de perioada planificată pentru susținerea examenului de finalizare, perioadă necesară pentru pregătirea organizării examenului de finalizare. Avizul se va solicita de către UBc, dacă există cadrele didactice care au predat disciplinele de specialitate ale respectivelor programe de studii. În această situație, pentru absolvenții altor universități, singura motivație pentru avizarea opțiunii de susținere a finalizării la UBc este domiciliul în județul Bacău, sau județele învecinate. Înscrierea la examenul de finalizare se face sub condiția ca aprobarea Senatului universității absolvite să fie acordat cu cel puțin 3 luni înainte de începerea perioadei planificate de susținere a examenului de finalizare.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	7/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

Art.18 În cazul în care ARACIS și Ministerul Educației nu avizează propunerea UBc de organizare a examenului de finalizare, precum și în cazul în care programele absolvite nu mai funcționează la nivel național, candidații se vor adresa universităților recomandate/stabilite de ARACIS și Ministerul Educației, în vederea înscrierii la examenul de finalizare a studiilor.

Art.19 Taxele de susținere a examenului de finalizare sunt cele în vigoare pentru promoția cu care va susține examenul de finalizare și se achită la data depunerii cererii de intenție de susținere a examenului de finalizare la UBc. Taxa nu se returnează după obținerea avizelor de organizare a examenului de finalizare. În caz de nepromovare a examenului de finalizare, inclusiv pentru neprezentare la examen, repetarea examenului presupune achitarea unei noi taxe de examen, indiferent de motivul neprezentării.

CAPITOLUL IV

METODOLOGIA DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A EXAMENELOR DE FINALIZARE PENTRU PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE DE MASTER ȘI PROGRAME POSTUNIVERSITARE

Art.20 (1) Programele de studii universitare de master se încheie cu examen de disertație, care constă dintr-o singură probă, și anume: prezentarea și susținerea disertației.

(2) Programele de studii postuniversitare de master și programele de studii aprofundate se încheie cu examen de disertație, care constă dintr-o singură probă, și anume: prezentarea și susținerea disertației.

(3) Programele de conversie profesională a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar se finalizează cu examen de absolvire. Examenul de absolvire constă din două probe:

- a) Proba 1 - Evaluarea cunoștințelor de specialitate – probă susținută oral;
- b) Proba 2 - Prezentarea și susținerea lucrării de absolvire.

(4) Programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă se finalizează cu un examen de certificare a competențelor profesionale asimilate de cursanți pe parcursul programului. Pentru programele de până la un an sau de maximum 60 de credite, examenul de certificare a competențelor se desfășoară printr-un colocviu final, care constă în prezentarea și susținerea lucrării de certificare (portofoliul practic din timpul cursurilor). Nota minimă de promovare este 6,00 (șase). Rezultatele se comunică prin afișare, în termen de cel mult 48 de ore de la data susținerii, la avizierul facultății organizatoare și pe pagina web proprie.

(5) Pentru programele de peste un an sau cu mai mult de 60 de credite, examenul de certificare a competențelor constă din două probe și anume :

- a) Proba 1 - Evaluarea cunoștințelor de specialitate – probă susținută oral;
- b) Proba 2 - Prezentarea și susținerea lucrării de certificare.

(6) Tematicile și bibliografiile pentru examenele de certificare a competențelor profesionale sunt propuse de responsabilii de programe și afișate cu cel puțin trei luni înainte de examen.

Art.21 (1) UBc organizează și desfășoară examen de disertație numai pentru absolvenții proprii, din promoția curentă și din promoțiile anterioare, atât de la studiile universitare de master, cât și de la studiile postuniversitare de master organizate în baza Legii nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Pentru organizare, candidații trebuie să depună o cerere la secretariatul rectoratului, cu cel puțin trei luni înainte examenului de finalizare.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	8/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

(2) UBc poate organiza examen de disertație pentru absolvenții unei instituții de învățământ superior acreditate, dacă programul de studii de master urmat are aceeași denumire și este organizat în același domeniu de studiu, în condițiile prezentului regulament.

Art.22 (1) Scopul disertației/lucrării de certificare/lucrării de absolvire este acela de a evalua capacitatea absolventului privind aplicarea în practică a cunoștințelor dobândite pe parcursul școlarizării și de a rezolva, în mod optim, problemele specifice domeniului programului de studii.

(2) Disertațiile/lucrările de certificare/lucrările de absolvire vor avea un caracter preponderent practic bazat pe rezultatele studiilor teoretice sau experimentale proprii sau din literatura de specialitate, cele mai noi în domeniu.

(3) Disertațiile/lucrările de certificare/lucrările de absolvire vor fi obligatoriu însoțite de un raport de similitudini realizat cu un soft acreditat de ME. Rapoartele de similitudini se includ în dosarele de examen.

(4) Procentul maxim de similitudine se stabilește de către fiecare facultate, pe domenii fundamentale de studii și se precizează în Ghidul metodologic propriu privind elaborarea/redactarea lucrărilor de finalizare studii.

(5) Se interzice comercializarea de lucrări științifice în vederea facilitării falsificării de către cumpărător a calității de autor al unei disertații/lucrări de absolvire. Candidatul, care se face vinovat de această fraudă, este eliminat din examen.

(6) Autorii lucrărilor de disertație/de certificare/de absolvire răspund pentru asigurarea originalității conținutului acestora. Îndrumătorii lucrărilor de finalizare a studiilor, de la toate ciclurile de studii, au obligația de diligență în ceea ce privește verificarea conformității lucrărilor științifice în raport cu cerințele specifice unei creații originale.

(7) În cazul apariției unei situații speciale, la nivel național sau local, reglementată conform legislației în vigoare se va elabora un ghid specific de organizare online a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe.

Art.23 (1) Media minimă de promovare a examenul de disertație/absolvire/certificare este 6,00. Media examenului de disertație se calculează cu două zecimale, fără rotunjire, exclusiv pe baza notelor acordate de către membrii comisiei de examen.

(2) Notele membrilor comisiei de examen sunt numere întregi de la 1 la 10, președintele și secretarul comisiei nu acordă note.

(3) Susținerea disertației sau a lucrării de absolvire/certificare este publică și se desfășoară în prezența, în același loc și în același moment, a comisiei de examen și a examinatului.

(4) Deliberarea comisiilor, cu privire la stabilirea rezultatelor examenului de disertație/absolvire/certificare, nu este publică.

(5) Luarea deciziilor în cadrul comisiei este mediată de președintele comisiei.

(6) În cazul în care un candidat nu a promovat susținerea disertației/lucrării de absolvire/lucrării de certificare, comisia decide, pe loc, menținerea sau schimbarea temei inițiale pentru o sesiune ulterioară și menționează acest lucru în catalogul probei.

CAPITOLUL IV

METODOLOGIA DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A EXAMENULUI DE FINALIZARE PENTRU PROGRAMUL DE STUDII DE FORMARE PSIHOPEDAGOGICĂ

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	9/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

Art.24 (1) Programul de studii de formare psihopedagogică, nivelul I/II, se încheie cu examen de absolvire, constând în prezentarea și susținerea portofoliului didactic.

(2) La susținerea portofoliului, notele se acordă în plenul comisiei. Fiecare membru al comisiei propune o notă de la 1 la 10, care reflectă, atât conținutul lucrării, cât și modul de prezentare. Președintele și secretarul comisiei nu propun note.

(3) Nota finală este media aritmetică a notelor propuse, cu două zecimale, fără rotunjire.

CAPITOLUL V DISPOZIȚII FINALE

Art.25 (1) Comisiile pentru examenele de finalizare, inclusiv comisiile pentru soluționarea contestațiilor - denumite în continuare **comisii de examen** - se stabilesc pe programe de studii, prin decizia rectorului universității, la propunerea departamentelor, aprobate de consiliile facultăților, la care sunt înmatriculați studenții/ cursanții și validate în Senatului universitar.

(2) Componenta comisiilor pentru examenele de licență/diplomă și disertație (membri de drept și supleanți) și a comisiilor pentru soluționarea contestațiilor, precum și numărul membrilor acestora nu se modifică pe durata examenelor de finalizare a studiilor.

(3) Comisiile pentru examenele de finalizare la programele de studii universitare și postuniversitare, programele postuniversitare de perfecționare, programele de formare continuă și programele de conversie profesională au în componență: un președinte, minimum 3 membri și un secretar;

(4) Președintele comisiei de examen trebuie să fie profesor universitar sau conferențiar universitar sau să aibă funcție de conducere (director de departament, prodecan, decan, prorector) și poate să fie de la un alt program de studii. Membrii comisiei de examen trebuie să dețină titlul științific de doctor și gradul didactic de cel puțin șef de lucrări/ lector universitar. Secretarul comisiei trebuie să aibă cel puțin gradul de asistent universitar doctor și are numai atribuții de întocmire și administrare a documentelor.

(5) În cadrul aceleiași comisii de examen (comisii centrale, inclusiv membri corectori cooptați, sau comisii de analiză și soluționare a contestațiilor), membrii acesteia, inclusiv secretarul, nu se pot afla cu cei evaluați sau între ei, în relație de soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv.

(6) Comisiile se fac publice prin afișare la avizierele facultăților/DPPD și prin publicare pe pagina web a facultăților/DPPD.

Art.26 (1) Subiectele probelor se stabilesc de către comisia de examen. În situația existenței a două sau mai multe comisii de examen pentru un program de studii, acestea stabilesc subiectele de comun acord.

(2) La un program de studii, examenul se organizează și se desfășoară în aceleași condiții pentru toți candidații (indiferent de forma de învățământ sau de instituția de învățământ superior absolvită).

Art.27 (1) Denumirea probelor, tematica și bibliografia se stabilesc de către departamentele de specialitate și se aprobă în Consiliile facultăților, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Modalitatea de susținere a probelor se stabilește de către Consiliul facultății, cu aprobarea Senatului universitar.

(2) Calendarul probelor se stabilește de către Consiliile facultăților, conform cerințelor legale în vigoare.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13				
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	10/15			
		Data	19.03.2024			
		Ediție/Revizie	14 /	<u>0</u>	1	2

(3) Condițiile de înscriere sunt prevăzute în **Anexa 2** a prezentului regulament.

Art.28 Facultățile/DPPD informează candidații despre condițiile de înscriere, perioadele, tematica, accesul în biblioteci, cursuri de pregătire, acte necesare etc., prin afișare, la sediul facultății/DPPD și publicare pe paginile web ale acestora sau, dacă este posibil, prin broșuri/pliante tipărite.

Art. 29 (1) Rezultatele fiecărei probe se comunică/afișează la sediul facultății organizatoare/DPPD și pe pagina web, în termen de cel mult 48 de ore de la data susținerii acesteia, cu respectarea legislației în vigoare.

(2) Eventualele contestații, privind rezultatele unei probe, se depun la secretariatul facultății/DPPD unde absolventul susține examenul, în termen de 24 de ore de la comunicarea/afișarea rezultatelor, și se rezolvă în termen de cel mult 48 de ore de la data încheierii depunerii contestațiilor, de către comisia de analiză și soluționare a contestațiilor, formată din membrii care nu au participat la evaluarea inițială, stabilită de către Consiliul facultății/DPPD.

(3) Rezultatele obținute la probele orale sau de aptitudini sportive nu pot fi contestate.

(4) Deciziile comisiilor de analiză și soluționare a contestațiilor sunt definitive.

Art.30 (1) Absolvenții învățământului cu taxă din UBc suportă cheltuielile de examinare. Absolvenții proveniți de la universități, private sau de stat, indiferent de regimul financiar în care au studiat, suportă cheltuielile de examinare, în cuantumul stabilit de către Senatul universitar al UBc, pe bază de protocol.

(2) Absolvenții UBc, cu finanțare de la buget, care nu se înscriu sau nu se prezintă în prima sesiune de examen a promoției acestora, pot susține, fără taxă, examenul în sesiunea a doua. Pentru cea de-a treia sesiune și următoarele se suportă cheltuielile de examinare, în cuantumul stabilit de către Senatul universitar.

(3) Un examen nepromovat se poate repeta într-o sesiune ulterioară la oricare instituție organizatoare sau la UBc, cu suportarea de către candidat a cheltuielilor aferente, în conformitate cu reglementările instituției organizatoare, stabilite conform legii.

Art.31 (1) După încheierea examenelor de finalizare a studiilor organizate de UBc, conducerea Universității informează, în scris, instituțiile ale căror absolvenți s-au prezentat pentru susținerea examenelor, cu privire la rezultatele obținute de aceștia.

(2) Adresa de înștiințare conține toate datele necesare completării registrelor matricole și este semnată de secretarul-șef de facultate, decan, secretarul-șef al universității și rector.

(3) Dacă în termen de o lună de zile de la terminarea perioadei legale de desfășurare a fiecărei sesiuni nu s-au primit rezultatele obținute de absolvenții UBc la alte instituții de învățământ superior, conducerea universității solicită instituțiilor organizatoare, în scris, rezultatele acestora.

Art.32 (1) Actele de studiu (diplomele și certificatele) - pentru absolvenții care au promovat la UBc, după caz, examenul de absolvire/licență/diplomă/disertație/certificare - se eliberează de către Biroul acte de studii, împreună cu anexele acestora (suplimente la diplomă/foi matricole etc.), în termen de cel mult 12 luni de la data promovării.

(2) Până la eliberarea diplomei/certificatului, absolvenții, care au promovat examenul de finalizare a studiilor primesc, adeverințe de absolvire, care se eliberează de către secretariatul facultății. Adeverința de absolvire a studiilor conferă titularului aceleași drepturi legale ca și diploma/ certificatul, și conține funcția, numele, prenumele și semnătura persoanelor aflate în

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	11/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / <u>0</u> 1 2 3 4 5

funcție la data completării (rector, secretar-șef universitate, decan, secretar-șef facultate), sigiliul instituției, precum și următoarele informații:

- a) domeniul de studii universitare;
- b) programul de studii/specializarea;
- c) perioada de studii;
- d) mediile anilor de studii;
- e) media examenului de finalizare a studiilor;
- f) statutul de acreditare/ autorizare provizorie, forma de învățământ, limba de predare, locația geografică, numărul de credite și actul normativ care le stabilește (hotărâre de Guvern, ordin al ministrului, după caz);
- g) numărul ordinului de ministru/ scrisorii de acceptare/ aprobării de școlarizare/ atestatului de recunoaștere a studiilor, pentru cetățenii străini, românii de pretutindeni și cetățenii care au absolvit ciclul de studii anterior, în altă țară.

(3) Absolvenții programelor de studii universitare din cadrul învățământului superior dual primesc, după absolvirea studiilor, o adeverință care atestă perioada în care studentul a desfășurat activități de învățare prin muncă.

(4) Absolvenților li se eliberează, de regulă, o singură adeverință de finalizare a studiilor. În cazul pierderii sau distrugerii, la cerere, se eliberează o nouă adeverință, cu un nou număr de înregistrare, al cărui termen de valabilitate se încadrează în perioada de maximum 12 luni, calculată de la promovarea examenului de finalizare a studiilor.

(5) Absolvenții care nu au susținut sau nu au promovat examenul de finalizare a studiilor, primesc, la cerere, o adeverință de absolvire fără examen de finalizare a studiilor, care va cuprinde informațiile prevăzute la alin. (2), cu excepția celor de la lit. e).

(6) În cazul instituțiilor de învățământ superior desființate, suplimentul la diplomă se completează și se eliberează de către instituția de învățământ universitar acreditată care a organizat examenul de finalizare a studiilor universitare, în baza situației școlare/foii matricole cu care absolventul a fost admis să susțină examenul de finalizare a studiilor, respectiv a documentelor eliberate de către Arhivele Naționale, serviciile județene/Serviciul Municipiului București ale/al Arhivelor Naționale sau de către instituțiile unde a fost depusă arhiva instituției desființate, după caz.

Art.33 (1) Programele de studii universitare integrate se finalizează cu susținerea publică a unei lucrări de absolvire/ licență/ disertație, conform structurii și modalității stabilite în acordul interinstituțional și în conformitate cu prezentul regulament.

(2) Alegerea temei pentru lucrare de finalizare a studiilor se va realiza în conformitate cu prevederile acordului interinstituțional.

(3) În cazul absolvenților care aleg susținerea examenului de finalizare a studiilor în cadrul UBc, pentru redactarea și coordonarea lucrării de finalizare a studiilor, precum și pentru organizarea, desfășurarea și susținerea examenelor de finalizare a studiilor se aplică prevederile prezentului regulament, precum și cele ale acordului interinstituțional.

(4) Pentru programele de studii universitare integrate, examenele de finalizare se pot desfășura și online, în baza acordului interinstituțional și a unei proceduri aprobate de către Senatul UBc, cu condiția înregistrării integrale, pentru fiecare absolvent în parte, și arhivării la nivelul facultății.

Art.34 (1) Întreaga responsabilitate, privind organizarea și desfășurarea examenelor de finalizare, revine conducerii universității și comisiilor de examen.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	12/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

(2) Rectorul poate anula, cu aprobarea Senatului universitar, un examen de finalizare, un certificat sau o diplomă de studii, atunci când se dovedește că s-a obținut prin mijloace frauduloase sau prin încălcarea prevederilor Codului de etică și deontologie universitară.

Art.35 Membrii comisiei de examen sunt remunerați pentru această activitate, exclusiv de facultatea organizatoare, în funcție de situația financiară a acesteia, cu acordul Consiliului facultății.

Art.36 În cazul absolvenților instituțiilor de învățământ superior, care susțin examenele de licență în alte instituții organizatoare decât cea pe care au absolvit-o, este interzisă perceperea de taxe de examinare de la aceștia, de către instituția organizatoare a examenelor. Pentru acoperirea costurilor aferente organizării examenelor de licență, în cazul absolvenților proveniți din alte instituții de învățământ superior, se încheie un protocol scris cu instituția de învățământ absolvită de candidați, care cuprinde inclusiv modalitatea achitării taxei de examen.

Art.37 Regulamentul a fost aprobat inițial în 11.05.2005. Ediția 14, revizia 0 intră în vigoare la data aprobării în Senatul universitar și se aplică începând cu promoția anului universitar 2023-2024 precum și absolvenților promoțiilor anterioare care nu au susținut sau nu au promovat examenul de finalizare a studiilor în sesiunile programate.

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	13/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

Anexa 1

MODALITATEA DE SUSȚINERE A EXAMENULUI DE FINALIZARE STUDII DE LICENȚĂ

Proba I – Evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate

Nr. crt.	FACULTATEA	MOD DE SUSȚINERE PROBĂ 1
1	Facultatea de Inginerie	Oral
2	Facultatea de Litere*	Oral
3	Facultatea de Științe	Departamentul BEPM - test grilă Departamentul MI - oral
4	Facultatea de Științe Economice	Oral
5	Facultatea de Științe ale Mișcării, Sportului și Sănătății	Oral

*Pentru studenții de la „Programul pregătitor de limba română pentru cetățeni străini”, examenul de finalizare a studiilor constă în:

1. Evaluarea cunoștințelor fundamentale de limba română (oral);
2. Evaluarea cunoștințelor de specialitate (oral).

Proba II – Prezentarea și susținerea lucrării de licență/proiectului de diplomă

	REGULAMENT	Cod document R-05-13				
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	14/15			
		Data	19.03.2024			
		Ediție/Revizie	14 /	<u>0</u>	1	2

Anexa 2

CONDIȚIILE DE ÎNSCRIERE

1. Candidaților declarați admiși la examenul de finalizare li se vor elibera actele de studii pe numele existent în registrul matricol la absolvirea studiilor (de obicei cel din certificatul de naștere). După absolvirea studiilor nu se mai fac modificări de nume în registrul matricol și nu se aprobă eliberarea diplomei pe alt nume. În acest fel, se asigură corespondența între numele de pe diplomă, de pe suplimentul la diplomă și din registrele matricole.

2. Candidații, care și-au schimbat numele pe parcursul anilor de studii sau după absolvire, se vor înscrie cu numele din registrul matricol, iar numele dobândit prin căsătorie, se trece la observații, în vederea verificării identității la intrarea în sala de examen.

3. Înscrierea candidaților la examenul de finalizare se va face la secretariatele facultăților/DPPD, cu cel puțin 10 zile înainte de începerea probelor, prin completarea fișei de înscriere/ Fișa plan, F 60.07/Ed.04, de către fiecare absolvent sau de instituția absolvită, în situația în care există un protocol privind examenul de finalizare.

4. Disertația/ proiectul/ lucrarea de licență/ de diplomă/ de absolvire/ de certificare sau portofoliul didactic elaborat de absolvent se predă la conducătorul științific, cu cel puțin 10 zile înainte de începerea probelor. Conducătorul științific va întocmi referatul de apreciere a lucrării și-l va preda, împreună cu lucrarea de finalizare, secretarului comisiei de examen, pe bază de tabel, cu cel puțin 2 zile înainte de începerea probelor.

Absolvenții altor universități, vor prezenta lucrările de finalizare a studiilor în condițiile protocolului și a prezentului regulament. Absolvenții care se prezintă individual se vor supune prevederilor prezentului regulament, în sensul că se vor înscrie la un îndrumător de lucrare de finalizare de la UBc și vor alege una din temele propuse. Dacă absolventul are deja o lucrare elaborată, cu care dorește să se prezinte, aceasta trebuie avizată de îndrumătorul de la UBc și de către Consiliul facultății organizatoare din cadrul UBc.

5. Actele necesare pentru înscrierea la examen, care se anexează la cererea de înscriere:

- a) Certificatul de naștere, în copie certificată de secretariatul facultății;**
- b) După caz, certificatul (certIFICATELE) de căsătorie și/ sau actul (actele) de schimbare a numelui de la naștere, în copie certificată de secretariatul facultății;**
- c) Actul de identitate, în copie certificată de secretariatul facultății;**
- d) Diploma de bacalaureat sau echivalentă, în original** – pentru examenul de finalizare a studiilor universitare de licență; **Diploma de licență** sau echivalentă și anexa (supliment la diplomă/ foaie matricolă), în **original** – pentru examenul de finalizare a studiilor universitare de master; pentru celelalte studii, actele de studii care au condiționat admiterea la studii. Secretariatul facultății efectuează copii după respectivele acte și le certifică „conform cu originalul”, după care originalele se vor restitui titularilor.
- e) Absolvenții studiilor universitare din alte instituții de învățământ superior vor prezenta la înscriere:**
 - situația școlară, cu semnătura rectorului și sigiliul instituției absolvite,
 - aprobarea instituției absolvite pentru susținerea examenului de finalizare la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău,
 - adeverința de absolvire fără examen de finalizare a studiilor și
 - o adeverință care confirmă autenticitatea datelor din situația școlară și legalitatea studiilor absolvite de titular.

Absolvenților Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, care susțin examenul de finalizare a studiilor la altă instituție organizatoare, li se vor elibera situații școlare pentru

	REGULAMENT	Cod document R-05-13	
	Regulament de organizare a examenelor de finalizare a programelor de studii universitare și postuniversitare și a altor programe 2023-2024	Pag./Total pag.	15/15
		Data	19.03.2024
		Ediție/Revizie	14 / 0 1 2 3 4 5

înscrierea la examenul de finalizare. Suplimentele la diplomă se vor elibera după promovarea examenului de finalizare și se vor anexa la diplomele de finalizare de către instituția la care titularul a promovat examenul de finalizare.

În cazul instituțiilor de învățământ superior desființate, suplimentul la diplomă se completează și se eliberează de către instituția de învățământ universitar acreditată care a organizat examenul de finalizare a studiilor universitare, în baza situației școlare/foii matricole cu care absolventul a fost admis să susțină examenul de finalizare a studiilor, respectiv a documentelor eliberate de către Arhivele Naționale, serviciile județene/Serviciul Municipiului București ale/al Arhivelor Naționale sau de către instituțiile unde a fost depusă arhiva instituției desființate, după caz.

f) Certificatul de competență lingvistică, într-o limbă de circulație internațională. Pentru absolvenții proprii, care susțin examenul de licență/diplomă la UBc, certificatul de competență lingvistică este înlocuit de o adeverință. Aceasta se eliberează de către departamentul de specialitate al universității, pentru fiecare program de studii și cuprinde lista cu candidații și competențele acestora.

Absolvenților UBc, care susțin examenul de licență/diplomă la altă instituție organizatoare, li se eliberează de către departamentul de specialitate din UBc, un **Certificat de competență lingvistică**.

CertIFICATELE DE competență lingvistică ale absolvenților altor universități vor fi vizate de către departamentul de specialitate al UBc.

g) 2 (două) fotografii recente, dimensiuni 3x4 cm, color (după modelul celor din cărțile de identitate; fotografia nu se decupează de către absolvent). *Fotografiile trebuie să fie pe hârtie fotografică, pe care să se poată aplica ștampila/timbru sec. Nu se acceptă fotografiile în care titularii sunt îmbrăcați în haine de culoare închisă sau în care poartă ochelari cu lentile colorate;*

h) Fișa de lichidare, semnată la toate rubricile;

i) După caz, chitanța de plată a taxei de examen;

j) După caz, adeverința de promovare a examenului de selecție, cu rezultatele examenului.

Notă: Certificarea de conformitate cu originalul a copiilor realizate de personalul secretariatului facultății se face conform procedurilor interne a fiecărei facultăți.